

1998 Ekonomik birlikte IMF

● **Büyüme ivmesi 1998 başından itibaren zayıflamaya başladı. Kurulan koalisyon hükümeti ise sorunları çözecek güce sahip değildi. Enflasyonu kalıcı olarak düşürecek önlemler sonuç vermeyince IMF ile görüşmeler başlatıldı.**

Mafyanın karıştığı ihaleler ile siyasi iktidar yıprandı

1997 yılı ortalarında işbaşına gelen ve Mesut Yılmaz'ın başbakanlığını yaptığı koalisyon hükümeti ANAP, DSP ve Demokrat Türkiye Partisi'nden oluşuyor ve CHP dışından destek veriyordu. Medya tarafından kısaca Anasol-D-C olarak adlandırılan koalisyon dış ülkelerdeki krizin etkileri ile hırpalanan Türkiye ekonomisinin sorunlarını çözmekte yetersiz kaldı. Ekonomiden sorumlu devlet bakanlığı görevini yürüten Güneş Taner, bir taraftan enflasyon oranının düşürmek için çareler arıyor, ekonomik reformlar için de IMF ile görüşmelerini sürdürüyordu.

Hükümet daha 1997'nin son aylarında IMF yönetimi ile görüşmeleri başlatmıştı. Bu görüşmeler sonunda 1 Temmuz 1998'den başlamak üzere bir "Yakın İzleme Anlaşması" imzalandı. Anlaşmanın süresi 1,5 yıldır. Başbakan Mesut Yılmaz, enflasyonun 18 aylık süre içinde tek haneli rakamlara indirileceğini söylüyordu.

Hükümet, Asya ve Rusya krizlerinin ortaya çıkardığı değişimleri nedeniyle IMF'nin desteğini arkasına almak istiyordu. Bu anlaşma 2008 yılının mayıs ayına kadar 10 yıl sürecek kesintisiz IMF denetiminin de başlangıcı oldu.

Bankalara getirilen banknotların bir bölümü tedavülde kalmıştı. Banka güçlerinde çalışanlar ise sandıklardan çıkan dolara naftalin koktuğunu söylüyordu.

Blokaj günün altın piyasası ve tapu daireleri de olağanüstü hareketi bir gün yaşamıştı. Mali millî nedeniyle sermaye artırımları hız kazanmış ve yüzlerce firma kurulmuştu.

Yıl içinde akaryakıt fiyatlarının otomatik olarak belirlenmesi sisteminin gelişmesi, ertelenen zamlar nedeniyle ortaya çıkan görev zararlarını azalttı.

IMF ile yapılan anlaşma özelleştirmelere hız verilmesini öngörüyordu. Ancak Türk Ticaret Bankası (Türbank) ve Petrol Ofisi A.Ş. (POAŞ) gibi büyük özelleştirmelerde şaibe belirtilmişti. 30 Haziran'da POAŞ'ın yüzde 51 hissesinin özelleştirilmesi ihalesine katılan Hayyam Garipoğlu 1 milyon 160 milyon dolarlık rekor bir teklif vermişti. Ancak 16 Temmuz'da Özelleştirme Yüksek Kurulu, Hayyam Garipoğlu'nun teklifi ettiği 1 milyar 160 milyon doları vermesi koşuluyla, POAŞ'ı üçüncü sıradaki İş Bankası-Bayındır Holding-Park Holding-PUAŞ konsorsiyumuna sattığını açıkladı. Daha sonra bu ihale iptal edildi. 5 Ağustos'ta 600 milyon dolara Korkmaz Yiğit'e satılan Türbank'ta sürece mafyanın karıştığını ortaya çıkması büyük bir skandalın da başlangıcı oldu. Eyüp Aşık, devlet bakanlığından ve milletvekilliğinden istifa etti. Alaattin Çakıcı'dan ihaleye katılmak isteyen iş insanlarını caydırmasını istediğine ilişkin ses kesitleri çıkan Korkmaz Yiğit, hukuki süreçlerin ardından 13 Kasım'da tutuklandı.

1973'ten büyük sanayi kuruluşu Kardemir idi

Sıra No.	Bağlı olduğu oda veya teşekkül	ÜN V A N
1	K. T.	Türkiye Demir ve Çelik İht.
2	Ankara	Ereğli Demir ve Çelik Fab. T. A. Ş.
3	Kocaeli	İrpaş İstanbul Petrol Rafinerisi A. Ş.
4	K. T.	Türkiye Sel. ve Kâğıt Fb. İht.
5	Bursa	Tofaş Türk Otomobil Fb. A. Ş.
6	KT. Etibank	Etibank Genel Müdürlüğü (1)
7	K. T.	Türkiye Çimento Sanayi T. A. Ş.
8	İstanbul	—
9	-	Otosan Otomobil San. T. A. Ş.
10	-	Türkiye Şişe ve Cam Fb. A. Ş.
11	K. T.	Petkim - Petro - Kimya A. Ş.
12	İstanbul	Arçelik A. Ş.
13	K. T.	Azot Sanayi T. A. Ş.
14	Adana	Bossa Tic. ve San. İht. T. A. Ş.
15	İstanbul	—
16	Adana	Güney San. ve Tic. İht. A. Ş.
17	İstanbul	Mensucat Santral T. A. Ş.
18	Ege	BMC San. ve Tic. A. Ş.
19	Ankara	Türk Traktör ve Zır. Mak. A. Ş.
20	Bursa	Oyak - Renault Oto Fb. A. Ş.

1998'de açıklanan ISO 500 Büyük listesinin Tüpraş ilk sırada yer aldı

Sıra No.	500 Büyük Firma Sıra No.	Firma ve Mülkeselekler	Bağlı Bulunduğu Oda/KT	Kamu Firma Sıra No.	Özel Firma Sıra No.
1	1	Tüpraş-Türkiye Petrol Rafinerisi A.Ş.	Kamu	1	-
2	2	Teaş-Türkiye Elektrik Üretim A.Ş.	Kamu	2	-
3	3	TekeTütün, Tütün Mamulleri ve Alkol İht. Genel Müdürlüğü	Kamu	3	-
4	4	Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.	Kamu	4	-
5	6	Arçelik A.Ş.	İstanbul	-	1
6	8	Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.	Kamu	5	-
7	5	Petkim Petrokimya Holding A.Ş. Genel Müdürlüğü	Kamu	6	-
8	9	Philis Philip Morris Sabancı Sigara ve Tütün. San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	2
9	11	Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.	İstanbul	-	3
10	14	Mercedes-Benz Türk Anonim Şirketi	İstanbul	-	4
11	10	Oyak-Renault Otomobil Fabrikaları A.Ş.	İstanbul	-	5
12	7	Tofaş Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.	İstanbul	-	6
13	-	Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğü	Kamu	7	-
14	12	İskenderun Demir ve Çelik Fab. A.Ş.	Kamu	8	-
15	13	—	İstanbul	-	7

"Sanayi kuruluşlarında finansman yükündeki artış temposu sürüyor"

İstanbul Sanayi Odası tarafından 1968 yılında yayımlanmaya başlayan En Büyük Sanayi Kuruluşları araştırması, Cumhuriyet'in 75'inci yılında 30'uncu kez kamuoyu ile paylaşıldı. 1998'de araştırma. İlk 500 Büyük ve İkinci 500 Büyük olmak üzere, iki ayrı bölüm halinde En Büyük 1000 sanayi şirketini kapsadı.

Yukarıdaki iki ayrı tabloda, Cumhuriyet'in 50'nci yılı olan 1973'te açıklanan ISO 20 Büyük araştırmasının ilk 15 sıralaması ile 1998'de açıklanan 75'inci yıl listesinin karşılaştırmasını, Türk sanayinin gösterdiği gelişimi ve değişimi ifade etmesi

açısından birlikte sunmak istedik. Her iki listenin ilk sıralarında da kamu kurumlarının ağırlığı sürerken, 1973'teki listede Koç Holding şirketi Tofaş'ın yer aldığı 5'inci sıralamasında, 1998'de bu kez yine bir Koç şirketi olan Arçelik'in bulunduğu.

1998'de açıklanan ISO 500 Büyük listesine ilişkin yapılan değerlendirmede, kamu kurumlarının üretimden satışlarının yüzde 4,4 arttığı, özel sektör kuruluşlarının üretimden satışlarının ise yüzde 9,7 oranında arttığı

tespitine yer verildi. Özel sektör kuruluşlarındaki istihdam artışı, yüzde 8,3 olurken, kamuda bu oran yüzde 2,1'de kaldı. Satış karlılığında özel sektörde yüzde 9,2 düzeyinde

iken, kamu kurumlarında bu oran yüzde 2,3 oranında ortaya çıktı. **İstanbul Sanayi Odası** Başkanı Hüsamettin Kavi, 1998'de açıklanan 500 Büyük Sanayi Kuruluşu araştırmasına ilişkin şu değerlendirmeyi yaptı: "Ödenen faizler, ISO 500'deki özel sektör kuruluşlarda yüzde

6'dan, yüzde 6,6'ya çıkmıştır. Sanayi kuruluşlarımızın finansman yükündeki artış temposu, 1995'ten beri devam etmektedir. Öyle ki sadece faiz giderlerinin, satışlar içindeki payı, neredeyse ücret ödemelerinin satışlar içindeki payına yaklaşılmaktadır... Türkiye büyüme stratejisini, seçimini yaptığı ihracata dayalı sanayileşme ve özel girişimciliğe dayalı serbest piyasa ekonomisi modeli çerçevesine oturtmaya çalışılmaktadır. Fakat bu konuda doğru politikalar seçilip etkin bir şekilde uygulanmadığı için ekonomimiz istikrarsızlık içinde dalgalanmaya devam etmektedir."

EKONOMİK GÖSTERGELER

Büyüme oranı geriledi

Tarımsal üretimin yüzde 9,6 oranında artmasına rağmen üretim artışı sanayide yüzde 1,8, hizmetle sektöründe ise yüzde 3 dolayında kalınca GSMH büyüme oranı yüzde 3,8 düzeyinde gerçekleşti.

Zam tatili yeterli olmadı

Ekonomiden Sorumlu Devlet Bakanı Güneş

Taner'in KIT ürünlerine altı ay süre ile zam yapılmayacağını açıklaması fiyatları bir miktar düşürse de özel sektör ürünlerine zam yapılmaya devam edildiği için enflasyonda kalıcı bir düşüş sağlanamadı. Tüketici Fiyatları Endeksi üzerinden hesaplanan yıllık enflasyon oranı ancak yüzde 64,7'ye düşürüldü. Toptan eşya fiyatları ile enflasyon ise yüzde 71,8 oldu.

Döviz kurları

Hükümetin para ve kur politikası dolar kurundaki artışın yüzde 52,9 ile enflasyon

oranının gerisinde kalmasına neden oldu. Dolar 312 bin 200 liradan, Alman markı 189 bin 340 lira üzerinden işlem gördü. Cumhuriyet altınının satış fiyatı ise 16 milyon 916 bin 651 liraya yükseldi.

Dış ticaret

Ekonomik büyüme hız kaybedince ithalat yüzde 5,5 azalarak 45 milyar 921 milyon dolara indi. İhracat ise yüzde 2,7 oranında artışla 26 milyar 973 milyon dolara yükseldi. Dış ticaret açığındaki azalma umulan ölçüde olmadı.

deki duraklamayla IMF devreye sokuldu

● IMF ile imzalanan yakın izleme anlaşmasının süresi 1.5 yıllıktır. İstikrarın sağlanması, yapılan özelleştirme ihalelerindeki yolsuzluklar nedeniyle tehlikeye girince Mesut Yılmaz hükümeti erken seçim kararı aldı.

6 Ocak

Anayasa Mahkemesi Başkanlığı'na Ahmet Necdet Sezer seçildi.

2 Nisan

Hükümet, KİT ürünlerine 6 ay süre ile zam yapılmayacağını açıkladı.

24 Haziran

Sabancı Holding Yönetim Kurulu Başkan Vekili Hacı Sabancı vefat etti. Diğer kardeşlerinin aksine daha çok Adana'da kalmayı tercih eden Hacı Sabancı, grubun tekstil kolunda sorumluluklar üstlendi.

5 Temmuz

Vergide reform niteliği taşıyan yeni vergi yasası TBMM'de kabul edildi. Yeni yasa, gelir vergisindeki en düşük oranı yüzde 25'ten

yüzde 15'e indirdi. Reform yasası, kayıt dışı varlıkların ekonomiye kazandırılması için yeni bir uygulama getirmişti. Tasarruf sahipleri 30 Eylül günü para, döviz ve altın gibi varlıklarını bir günlüğüne bankalarda bloke ettiklerini taktirde, bu paraların kaynağı sorgulanmayacaktı. Maliye Bakanı Zekeriya Temizel'in "Ak Çarşamba" diye adlandırıldığı uygulama epey ilgi gördü.

29 Ekim

Bakü-Ceyhan Deklarasyonu imzalandı.

13 Kasım

Şam'dan ayrılmasından sonra Rusya'ya geçen ve Türkiye'nin takibi sonrasında Roma'da yakalanan terör örgütü PKK'nın başı Abdullah Öcalan için Türkiye ve Almanya iade talebinde bulundu.

30 Aralık

KOBI AŞ kuruldu.

TÜRSAB, Cumhuriyet ile yaşıt 75 insanı buluşturdu

Cumhuriyet'in 75'inci yılı dolayısıyla Türkiye'nin dört bir yanında, devlet ve özel sektör kuruluşlarında, sivil toplum örgütlerinde yıl boyu etkinlikler düzenlendi. Yürütülen coşkulu kutlama organizasyonlarından birine Türkiye Seyahat Acenteleri Birliği (TÜRSAB) imza attı.

Cumhuriyet'in 75. yılında Cumhuriyet'in ilanı ile aynı yıl ve günde doğan 75 kişi Antalya'da buluşturuldu. Listenin oluşturulması için heyecanlı bir süreç yaşandı. İllerin valiliklerine yazı yazıldı, nüfus kayıtlarına başvuruldu. Cumhuriyet yaşatılır, il, ilçe ve köylerinden alınıp, Antalya'da 28-30 Ekim tarihleri arasında özenle hazırlanmış programda bir araya getirildi.

Aralarında o yaşına kadar ilk kez uçağa binen, ilk kez bir otelde tatil yapanlar da vardı. Etkinlik, Cumhuriyet kutlamalarındaki en özel organizasyon oldu. Anlamli etkinliğin mimarlarından TÜRSAB Başkanı Talha Çamaş, "Kendilerine çok şey borçlu olduğumuz Cumhuriyet'in ilk kuşağı bu yurttaşlarımızın Cumhuriyet'in kazanmalarına tanık olmalarını istedik" dedi.

MEHMET KEMAL DEDEMAN

15 metreden dinlediği Atatürk'ün elinden yaşamındaki en değerli armağanı aldı

Türk insanının bağımsızlık ateşinin iradesiyle kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nin önünde, Mustafa Kemal Atatürk'ün ifade ettiği gibi bu kez iktisadi bağımsızlık hedefi duruyordu. Ulu Önder, bu konuda da en çok halkına ve Türk insanının girişimci ruhuna güveniyordu. Türkiye'nin dört bir yanından filizlenen Cumhuriyet nesli müteşebbis ruhunun temsilcilerinden Mehmet Kemal Dedeman, Anadolu'nun kadim şehirlerinden Kayseri'de 1903 yılında doğdu. Henüz 15 yaşında, Ağabeyi Osman Nuri Bey ile birlikte, babaları Biçakçı Şükrü Ağa'dan kalan dükkânın başına geçti.

Yaşam felsefesini oluştururken Mehmet Kemal Dedeman'ın rehberi doğa oldu. Çok

sevdiği doğadan, bu değerli toprakların hem altınını hem üstünün güzelliklerinden kopmamak, onları en iyi şekilde değerlendirmek gerektiğine inandı. Bu nedenle de madencilik ve otelcilik alanlarına yöneldi.

1947'de Kayseri Pınarbaşı'nın Toruntepe mevkiindeki krom ocaklarıyla madencilik ilk adımı attı. Dürüstlüğü, çalışkanlığı ve kararlılığıyla bilinen Mehmet Kemal Dedeman, yaptığı işlerin merkezinde olmayı, bütün ayrıntılarını bilerek topluma hizmeti ilke edinmişti.

1952 yılında New York'a maden satmaya gittiğinde kaldığı otelin salonlarında dünyanın dört bir yanından gelişti.

insanları gördüğünde "Neden bu insanlar benim ülkeme gelmiyor?" sorusu belirdi zihninde. "Ve büyük bir kararla döndü ülkeye. Türkiye'de oteller olmadıkça yabancıların gelme ihtimali olmayacağına kanaat getirip Ankara'da ilk otelinin temellerini attı.

95 yıllık ömründe Atatürk'ün 10. Yıl Nutku'nu okuduğu platformu yapmış ve Ulu Önder Nutku okurken on beş metre kadar yakınında kendisini dinlemiş olmanın haklı gururunu tüm yaşamı boyunca taşıdı. O anlamli günün en değerli hediyesi bu unutulmaz anı ve Atatürk tarafından kendisine armağan edilen ilk Nutuk oldu. Atatürk'e duyduğu derin hayranlığı adına Kemal ismini ekleterek gösterdi; Mehmet

adıyla doğup, Mehmet Kemal adıyla yaşayan duayen müteşebbis "Devlet Üstün Hizmet Madalyası" sahibi olma ünvanına da erişti. Mehmet Kemal Dedeman'ın atıllarından şiar edindiği "bars içinde yarış" yaklaşımı kendisinden sonra Dedeman Holding'i devralan oğlu Murat Dedeman, ardından ailenin 3. kuşak temsilcileri Rıfat Dedeman ve Banu Dedeman için de yol gösterici oldu.

Dünyada önemli olaylar ve gelişmeler

Bölgesel kriz, Rusya ve Brezilya'yı da kapsadı

Tayland'da 14 Mayıs 1997'deki gelişmelerle başlayan Asya Krizi, 1998'de taşındı. Tayland'ın ardından Malezya, Endonezya, Güney Kore ve hatta Japonya krize süratli çarptı. Öyle ki Japonya, İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana ilk kez bir batık banka (İlk 10 banka içinde olan Sanyo) sorunu ile karşılaştı. Asya Kaplanları olarak bilinen Doğu ve Güneydoğu Asya ülkelerinde

tırmanan krize, 1998'de art arda IMF'in kapısını çalınmasıyla çözüm bulunmaya çalışıldı. Çok ciddi işsizlik sorunu ile karşı karşıya kalan Güney Kore hükümeti, halkından toplanılan ve toplam tutarı 50 milyar doları bulan mali kaynakla IMF ile hesabını görme yoluna gitti. Endonezya, krizi en ciddi hasarla yaşayan ülkeler arasında yer aldı. Ülkeye ait Asya'nın en büyük finans kuruluşlarından Peregrine Investment'ın 12 Ocak'ta iflası, Endonezya'yı olduğu kadar tüm bölgeyi derinden sarstı. Şiddet hareketlerinin dozu yükseldi. 32 yıldır iktidarda kalan

Başkan Suharto, yönetimi bırakmak zorunda kaldı. Malezya'da Başbakan Mahathir Muhammed, performans ile ülkesinin sorunla baş etme başarısını göstermesine vesile oldu. Bu arada Rusya ve Brezilya'nın da içine

girmesiyle, bölgesel başlayan kriz, küresel bir probleme dönüştü. Rusya'nın moratoryum ilan etmesi, tüm dünyada şoke etkisi yarattı. ABD ve Avrupa yaşananları, kötü ekonomi yönetimi ve aşırı borçlanmaya bağladı. Oysa krizin nedenlerini sermayenin serbest dolaşımının yarattığı dengesizliklerde ve tek tip reçete uygulamalarında arayanlar da vardı. Bunlardan biri de neo-liberal eleştirileri ile tanınan Dünya Bankası Başekonomisti Joseph Stiglitz idi. Ünlü ekonomist, Washington Konsensüsü'nün sorgulanması gerektiğine işaret ediyordu.

SEKTÖREL HABERLER

Istanbul Sanayi Odası Türkiye PMI® İmalat Sanayi Raporu
PMI Kasım'da 47,2 Olarak Gerçekleşti**Kasım 2023 Önemli Noktalar:**

- Üretimde son bir yılın en belirgin düşüşü kaydedildi
- İstihdam ve satınalma faaliyetleri yavaşlamaya devam etti
- Maliyet baskıları hafiflemekle birlikte yüksek seyirini korudu

Özet:

Son PMI verilerine göre, Türk imalat sektöründeki ivme kaybı Kasım ayında daha belirgin hale geldi. Üretim, yeni siparişler, satın alma faaliyetleri ve istihdam Ekim ayına göre daha yüksek oranda yavaşladı. Öte yandan, kur gelişmeleri nedeniyle girdi maliyetleri ve nihai ürün fiyatlarında yine artış yaşandı.

Istanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI), imalat sanayinin kaydettiği performansı sergilemek amacıyla tasarlanmış tek rakamlı, bileşik performans göstergesidir. Manşet gösterge; yeni siparişler, fabrika çıkışları, istihdam, tedarikçilerin teslim süresi ve satın alma stokları gibi göstergelerden elde edilmektedir. 50,0 değerinin üzerinde ölçülen tüm rakamlar sektörde genel anlamda iyileşmeye işaret etmektedir.

Ekim ayında 48,4 olan manşet PMI, Kasım'da 47,2'ye gerileyerek üst üste beşinci ayda 50,0 eşik değerinin altında kaldı ve faaliyet koşullarında gözle görülür bir yavaşlamaya işaret etti. Söz konusu yavaşlama son bir yılın en belirgin düzeyinde gerçekleşti.

Hem yurt içi hem de yurt dışındaki durağan piyasa koşulları, son çeyrek ortasında yeni siparişlerin ivme kaybının sürmesine ve böylece Kasım 2022'den bu yana en sert yavaşlamanın kaydedilmesine yol açtı.

Talepteki zayıflamaya bağlı olarak imalatçılar üretimi son bir yılın en yüksek oranında azalttı. Anket katılımcılarına göre, jeopolitik gerginlikler ve ham madde teminindeki zorluklar da üretimin gerilemesinde etkili oldu.

Üretimdeki düşüş, imalatçıların istihdam hacmini art arda ikinci ay daraltmasına yol açarken, işten ayrılmalar ve emeklilikler de düşüşe katkı yaptı. İstihdamdaki gerileme ılımlı olmakla birlikte Ekim 2022'den bu yana en yüksek oranda gerçekleşti.

Kasım ayında satın alma faaliyetlerinin yanı sıra firmaların girdi ve hem de nihai ürün stoklarında da azalma gözlemlendi.

Girdi maliyetleri enflasyonu Kasım'da son altı ayın en düşük seviyesine gerilemesine rağmen yüksek seviyelerde kalmayı sürdürdü. Firmalardan alınan geri bildirimler, bu gelişmede Türk lirasının değer kaybına bağlı olarak ham madde fiyatlarındaki artışın etkili olduğunu gösterdi. Bunun sonucunda imalatçılar nihai ürün fiyatlarını da artırdı, ancak söz konusu artış oran olarak bir önceki anket dönemine göre değişim göstermedi.

Yorum:

Istanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI anket verileri hakkında değerlendirmede bulunan S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, şunları söyledi:

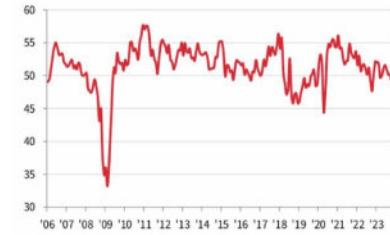
"Türkiye İmalat PMI verileri, yılın sonuna doğru yaklaşırlarken sektördeki yavaşlamanın daha belirgin hale geldiğini göstermesi bakımından endişe verici. Hem yurt içi hem de yurtdışında genele yayılı olarak yaşanan talep zayıflığı, firmaların yeni sipariş almasını giderek zorlaştırıyor ve bu durum üretim, istihdam ve satın alma faaliyetlerinin azaltılmasına yol açıyor."

Üretim Endeksi

S: Üretiminiz bir ay öncesine göre nasıl değişti?

Kasım'da Türk imalat sektörünün üretimi üst üste beşinci ay yavaşlama kaydetti. Yaşanan düşüş aynı zamanda son bir yılın en belirgin seviyesinde gerçekleşti. Anket katılımcılarına göre talepteki zayıflık üretimin yavaşlamasına yol açan temel faktör olurken, jeopolitik gerginlikler ve ham madde teminindeki zorlukların da yavaşlamada etkili olduğu belirtildi.

mev.an. 50 = bir önceki aya göre değişim yok

İstihdam Endeksi

S: Firmanızda çalışan sayısı bir ay öncesine göre nasıl değişti?

Kasım ayı verileri, Türk imalat sektöründe istihdamın üst üste ikinci kez aylık bazda daraldığına işaret etti. Düşüş hafif de olsa bir yılı aşkın sürenin en yüksek düzeyinde kaydedildi. Anket katılımcıları, istihdamdaki düşüşün yetersiz iş yükü, istifalar ve emekliliklerden kaynaklandığını belirtti.

mev.an. 50 = bir önceki aya göre değişim yok

Tarihsel bakış:

PMI Üretim Endeksi, 50 = değişme yok

Sanayi Üretimi, % yıl/yıl

BESİAD, üyeleriyle bir araya geldi

'Sanayinin Birleştirici Gücü' mottosuyla sektörel faaliyetlerine devam eden Bağlantı Elemanları Sanayici ve İş İnsanları Derneği (BESİAD), 2023 yılı değerlendirmesi ve gelecek yıl beklentileri için üyeleriyle bir araya geldi.

■ Demet ÖZTÜRK

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) 43. Bağlantı Elemanları, Tel ve Tel Ürünleri Meslek Komitesi ve BESİAD işbirliğiyle İstanbul Cemile Sultan Korusu Tesisleri'nde düzenlenen toplantı, BESİAD Yönetim Kurulu Başkanı Sinan Topuk, İSO 43. Meslek Komitesi Başkanı Mehmet Gökhan Ulaşan, Ekonomist ve Akademisyen Prof. Dr. Erhan Aslanoğlu ile komite ve dernek üyelerinin katılımıyla gerçekleşti. Toplantıda yaptığı konuşmasında, iş dünyası açısından 2023 yılının çok farklı iç ve dış etkenlerle mücadeleyle geçtinin altını çizen BESİAD Yönetim Kurulu Başkanı Sinan Topuk, "Tüm olumsuzluklara rağmen, özel sektörümüzün yine zorluklardan yılmadan sürdürdüğü üretim ve ihracat azmi sayesinde, Türkiye ekonomisi bu yılı yüzde 5 gibi dengeli bir büyüme performansı ile kapatacak. 2023 yılı ihracatımız ise 255 mil-

yar doları aşacak. Ancak reel sektörün istihdama, yatırıma, üretime ve ihracata artan bir ivmeyle devam edebilmesi amacıyla ekonomi yönetiminden beklentilerimizi de BESİAD olarak sektörümüz adına takip etmeye devam edeceğiz. Çünkü inanıyoruz ki iş dünyasına verilecek her türlü destek Türkiye'nin geleceğine yatırımdır" dedi. Bağlantı elemanları sektörünün 1 milyar dolara yaklaşan ihracatını, kilogram başı değerini de Türkiye ortalamasının çok üzerinde olarak 4,1 dolar seviyesine yükseltmeyi başardığını kaydeden Başkan Topuk, üretim ve yatırımların artması için gereken destek ve düzenlemelere de dikkat çekti. Sanayi yatırımlarının ülke yüzölçümü içindeki payının Almanya'da yüzde 4, İtalya'da yüzde 2,8, OECD ortalamasının da yüzde 2,4 olduğunu, Türkiye'de ise bu oranın sadece binde 3'te kaldığını vurgulayan Sinan Topuk, "Sanayiciler olarak, dünyadaki rakiplerimizin 10'da 1'i

kadar alanda faaliyet gösteriyor, buna rağmen küresel rekabette var olmayı başarabiliyoruz. Yeni yatırımların önünü açabilmek için ihtiyaç duyulan yeni sanayi alanları üretilmesi ihtiyacının mekânsal planlama yaklaşımı ile çözülmesini talep ediyoruz. Bu anlamda sanayicilerimize verilecek her destek, üyelerimizin önünü açacak her düzenleme Türkiye ekonomisine yüksek bir çarpan etkisi ile fayda olarak geri dönebilecek potansiyele sahiptir" ifadelerini kullandı. BESİAD olarak mesleki eğitimden fuar ve B2B organizasyonlarına, dijital ve yeşil dönüşüm mentörlüğünden

gelişim programlarına kadar birçok farklı alanda hayata geçirmeyi planladıkları projeler hakkında da sektör temsilcilerine bilgiler veren Başkan Topuk, önümüzdeki süreçte ekonomi yönetiminden öncelikli beklentilerini de sıraladı. Finansmana erişimin üretimi destekleyecek nitelikte kolaylaştırılması ve KGF destekli kredi paketlerinin artırılması gerektiğini belirten Topuk, "Girdi ve üretim maliyetini artıran unsurlar için ilave destekler oluşturulması, vergi dilimlerinin yükseltilmesi, ihracatçının dövizini bozdurup, ithalat için gerekli döviz almaya zorlanarak maruz kaldığı alış-satış makasından korunmasına yönelik düzenlemeler, sınırda karbon vergisi devreye girmeden firmalarımıza yeşil dönüşüme özel destek mekanizmaları oluşturulması, vize süreçlerinde yaşanan sıkıntıların çözümü gibi konular iş dünyası olarak ortak beklentilerimizin başında gelmektedir" dedi.